

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 865/2015-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti MONTOSTAV – REAL spol. s r. o., Pri Šajbách 24, Bratislava, a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Slávom Uhrinom, Niťová 3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodcovským rozsudkom Obchodného súdu, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného obchodnou spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., Banská Bystrica, sp. zn. OS 22/2013 z 10. júla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti MONTOSTAV – REAL spol. s r. o., a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. septembra 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti MONTOSTAV – REAL spol. s r. o., Pri Šajbách 24, Bratislava (v citáciách aj „žalovaný 1/“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (v citáciách aj „žalovaný 2/“; spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Slávom Uhrinom, Nit'ová 3, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodcovským rozsudkom Obchodného súdu, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného obchodnou spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., Banská Bystrica (ďalej len „rozhodcovský súd“), sp. zn. OS 22/2013 z 10. júla 2013.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli žalovanými v rozhodcovskom konaní vedenom rozhodcovským súdom pod sp. zn. OS 22/2013, v ktorom sa obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“, v citáciách aj „žalobca“), žalobou doručenou rozhodcovskému súdu 6. marca 2013 domáhala proti nim zaplata sumy 10 064,53 € s príslušenstvom a zmluvnej pokuty s tým, že plnením jedného zo sťažovateľov zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého zo sťažovateľov.

Rozhodcovský súd po tom, ako vec prerokoval, rozhodol rozhodcovským rozsudkom sp. zn. OS 22/2013 z 10. júla 2013 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“), ktorým vyhovel žalobe v celom rozsahu a žalobkyni priznal právo na náhradu trov rozhodcovského konania.

Proti napadnutému rozhodnutiu rozhodcovského súdu podali sťažovatelia podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označených práv odôvodňujú okrem iného takto:

„... Rozhodcovský súd zaviazal sťažovateľov zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 0,075 % denne zo sumy 10.564,53 Eur od 30. 7. 2011 do zaplata istiny 10.064,53 Eur s tým, že plnením jedného zo sťažovateľov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého sťažovateľa.

Rozhodnutie je nesprávne v tom, že zmluvná pokuta nie je príslušenstvom pohľadávky. Je samostatnou pohľadávkou. V rozsudku, ktorým sa zmluvná pokuta priznáva je potrebné jej výšku vždy presne vyčíslit' a špecifikovať. Nemožno ju preto priznať spôsobom ako úroky z omeškania.

... Rozhodcovský súd neprihliadol na to, že... ručiteľské prehlásenie sťažovateľa 2 bolo podmienené. Znela tak, že sťažovateľ 2 uspokojí veriteľa len vtedy, ak sám nevykoná všetko potrebné nato, aby dlžník splnil svoj záväzok. Ručenie by preto prichádzalo do úvahy ak sťažovateľ nevykoná všetko potrebné na to, aby dlžník splnil svoj záväzok a súčasne dlžník nesplnil záväzok...

... Rozhodcovský súd ustanovil sťažovateľovi 2 opatrovníka postupom, pri ktorom porušil jeho ústavné práva. Rozhodcovský súd pred vydaním rozhodcovského rozsudku zaslal dňa 11. 3. 2013 sťažovateľovi 2 na adresu jeho pobytu uvedenú v registri obyvateľov žalobný návrh a vyzval ho na zaslanie odpovede. Sťažovateľ zásielku neprevzal a zásielka sa vrátila 15. 3. 2013 späť s poznámkou doručovateľa, že adresát je neznámy. Rozhodcovský súd dňa 8. 4. 2013 ustanovil navrhovateľovi za opatrovníka obchodnú spoločnosť Najvyšší rozhodcovský súd, a. s... Opatrovník ustanovenie prijal a v odpovedi dňa 13. 5. 2013 uviedol, že keďže nedisponuje žiadnymi informáciami o hmotnoprávnom vzťahu, tak z dôvodu opatrnosti navrhuje nárok zamietnuť a vec rozhodnúť bez nariadenia ústneho pojednávania. Tiež vzniesol námietku premlčania...

Určenie právnickej osoby za opatrovníka účastníka konania zákon (§ 29 ods. 2 O. s. p.) síce výslovne nevyklučuje, napriek tomu sa tento procesný postup prieči účelu, ktorý je sledovaný uvedeným zákonným ustanovením. Opatrovník má totiž v konaní hájiť práva a oprávnené záujmy účastníka, ktorého zastupuje. Preto má byť ustanovený spomedzi osôb, ktoré sú účastníkovi blízke...

Z rozhodnutia vyplýva, že rozhodcovský súd po vrátení prvej a jedinej zásielky adresovanej ručiteľovi na adresu uvedenú v návrhu zisťoval len miesto jeho trvalého pobytu dopytom na Register obyvateľov Slovenskej republiky v Banskej Bystrici. Ten mu potvrdil už známu adresu trvalého bydliska.

Rozhodcovský súd mohol a mal preto vo veci pred ustanovením opatrovníka vykonať aj ďalšie šetrenie, napr. dopytom na poštový úrad kto prevzal zásielku za sťažovateľa 1 prípadne ako sa doručuje na uvedenej adrese. Rozhodne mal určiť inú vhodnú osobu

za opatrovníka. Zo spisu je pritom zrejmé, že sťažovateľ 2 na danej adrese prevzal predtým listové zásielky za seba aj za sťažovateľa 1.

Rozhodcovský súd opatrovníkom určil nevhodnú právnickú osobu, ktorej predmetom činnosti je aj podnikateľské činnosti ako reklamné a marketingové služby, vydavateľská činnosť, organizovanie kurzov, školení a seminárov a aj administratívne služby a ktorej záujem môže byť v rozpore so záujmom sťažovateľa 2.“

Na základe už uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol o porušení nimi označených práv napadnutým rozhodnutím rozhodcovského súdu, aby toto rozhodnutie zrušil a aby rozhodol o povinnosti rozhodcovského súdu uhradiť im trovy konania, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý

je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bolo teda úlohou ústavného súdu predovšetkým posúdiť toho, či má právomoc preskúmať namietané porušenie základných práv rozhodcovským súdom zriadeným podľa zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“).

Sťažovatelia už na ústavnom súde spochybnili ústavnosť postupu a rozhodnutí rozhodcovských súdov zriadených podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Ústavný súd niektoré sťažnosti proti rozhodnutiam týchto súdov prijal na ďalšie konanie (II. ÚS 155/2015), a dokonca zrušil takéto rozhodnutia. Vychádzal pritom jednak z úvah, že rozhodnutie je zo zákona exekučným titulom [porov. III. ÚS 162/2011 a § 41 ods. 2 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov], ale aj z absencie iných opravných prostriedkov (III. ÚS 547/2013).

Ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 432/2015 dospel k záveru, že na preskúvanie rozhodnutia rozhodcovských súdov nemá právomoc. Z tohto dôvodu svojím uznesením z 11. novembra 2015 v konaní o predmetnej veci predložil plénu ústavného súdu na zjednotenie v súlade s čl. 131 ods. 1 ústavy a § 6 zákona o ústavnom súde návrh stanoviska na zjednotenie právneho názoru II. senátu ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 432/2015 a odchylného právneho názoru III. senátu ústavného súdu vysloveného v náleze sp. zn. III. ÚS 162/2011 z 31. mája 2011 a v náleze sp. zn. III. ÚS 547/2013 z 19. februára 2014.

Plénum ústavného súdu uznesením sp. zn. PLz. ÚS 5/2015 z 18. novembra 2015 prijalo toto stanovisko: „Ústavný súd Slovenskej republiky nemá právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov.“ Na základe § 6 zákona o ústavnom súde je senát v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Ústavný súd prikladá k predmetnému uzneseniu aj zjednocujúce stanovisko sp. zn. PLz. ÚS 5/2015.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2015